

Попільнянська ЦБС

Організаційно-методичний відділ

Креативні форми роботи бібліотеки: здивувати, захопити, залучити

(Досвід роботи Попільнянської бібліотеки-філії в
умовах децентралізації)

Попільня, 2019

021.4(477.42)

К 56

Ковбаса О. Креативні форми роботи бібліотеки: здивувати, захопити, залучити: досвід роботи Попільнянської бібліотеки-філії: / О.Ковбаса; центральна б-ка, метод. відділ, Попільнянської ЦБС. - Попільня, 2019.

с. 14

На сучасному етапі розвитку суспільства, безперечно, зростає роль бібліотек як інформаційних закладів, але культурно-просвітницька місія — завжди на часі.

Пропонуємо досвід роботи Попільнянської бібліотеки-філії.

© Укладач О.Ковбаса, 2019

© Попільнянська центральна бібліотека

Попільнянської ЦБС, 2019

Бібліотека на селі – це центр духовного спілкування та взаєморозуміння, обміну думками, адже для сільського жителя – це місце, де завжди його чекають і завжди йому раді.

Кожного дня сільський бібліотекар виконує високу місію - інформує та допомагає здобути нові знання, дає добру пораду, зберігає творче надбання українського народу, робить доступними світові інтелектуальні багатства.

Перетворення бібліотеки у «третє місце» для громади стало для Попільні ключовою справою і головним завданням. Попільнянська бібліотека-філія поступово стає місцем зустрічі громади. Вона набуває нових функцій та більших можливостей, реорганізується у сучасну культурну інституцію. Книгозбірня створює і вдосконалює простір із яскравим дизайном, креативний і модерновий, комфортний для роботи та навчання, саморозвитку й дозвілля, привабливий для відвідувача.

Заснована в далекі 50-і роки, книгозбірня була розміщена у приміщенні старого клубу, декілька разів змінювала своє місцезнаходження. До фонду надійшли книги випуску 1947-1949 років. Отже, книги в країні друкувались, хоча після війни пройшло мало часу. Фонд складався з творів класиків української та російської літератури, творів Леніна і Сталіна, а також творів зарубіжних авторів. Дитячої літератури було мало - 30-40 книг. Нині бібліотека знаходиться у приміщенні Центру культури і дозвілля, займає 3 кімнати. Документально-інформаційний фонд книгозбірні, розкритий через книжкові виставки і тематичні полиці, є універсальним за своїм складом і нараховує 8295 одиниць. Щороку до бібліотеки надходить 10 назв періодичних видань. 2134 жителів села, а це - кожен третій, є користувачами бібліотеки.

Очолює книгозбірню Людмила Іванівна Дзіневська. Читачам приємно відвідувати її, адже тут панує дружня атмосфера, все чітко налагоджено, на своєму місці, і, водночас, просто, доступно, красиво і зручно.

Близько тридцяти п'яти років працює Людмила Іванівна на бібліотечній ниві. Людина виняткової працьовитості, творчого пошуку, високого професіоналізму, яка здатна вкладати душу в улюблену справу. А якщо є така відданість обраному фаху, є любов до відвідувачів, то бібліотека перетворюється в рідний дім, де проходить життя, де щодня готуються до зустрічі дорогих гостей - читачів.

І працює бібліотека, виходячи з особистих, соціальних та життєвих потреб мешканців села в інформації, спілкуванні, забезпеченні громадянських прав. Цьому сприяє тісна співпраця зі школою, Центром культури і дозвілля, окремими депутатами селищної ради, бо в зв'язку з децентралізацією, село входить до Попільнянської ОТГ. В сільській бібліотеці користувачі можуть отримати всю необхідну для них інформацію (особливо - незахищені верстви населення), що дозволяє їм вирішувати соціальні питання тощо. У спеціально виділеній тематично-інформаційній зоні органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади села «Влада і бібліотека» знаходяться графіки прийомів голови райдержадміністрації, голови районної та селищної ради. Бібліотека здійснює цю роботу через надання індивідуальної та групової інформації, через проведення масових заходів, Днів інформації, бесід, тренінгів, днів нової книги, огляду журналів та місцевої періодики зокрема, за темами: «Будь сучасним – читай українське», «стежками рідного села», «Новини зі сходу», «Пенсійний фонд інформує», «Медична реформа», «Новинки цьогорічного сезону» (ведення особистих селянських господарств)

Сучасне життя вносить багато змін у бібліотечне обслуговування населення. Літературні вечори, вікторини, альманахи цікавих зустрічей, поетичні читання, читацькі конкурси, уроки пам'яті, вечори історичних портретів, уроки здоров'я, історичні години, майстер-класи, родинні свята, дні рідної мови – це далеко не повний перелік заходів, що організовує бібліотека для своїх читачів. Книжкові виставки книг, нових журналів, виставки народних умільців, виставки-вернісажі пропонували читачам найцікавіші видання різноманітної тематики. Бібліотека особливу увагу приділяє соціально незахищеним верствам населення, ветеранам II світової війни, воїнам-афганцям, самотнім громадянам, людям з обмеженими фізичними можливостями. Завдання гуманізації бібліотечного обслуговування є дуже актуальним. Важливим у роботі бібліотеки є формування позитивного ставлення до таких людей. І не лише у свята. Хоча бібліотека не може задовольнити їхні матеріальні потреби, проте увага, вчасно донесена хороша книга, журнал чи газета, організована зустріч чи запрошення на святковий вечір, або просто добре слово – допомагають людям забути життєві

негаразди і відчутти себе потрібними. Обслуговування цієї категорії користувачів допомагає таким людям перебороти почуття самотності, здобути впевненість в собі та в своїх силах, повертає їм віру в себе.

В робота із цією категорією читачів використовуються наступні форми: книжкова виставка «Перед красою свого села я низько голову схилю», свято вишитого рушника «Рушники сміються і тужать хрещатим барвінком», родинне свято «Я перед нею поклонюсь, як перед образом святим», майстер-клас «Творча майстерня в бібліотеці», свято працівника с/господарства «Майстри родючої ниви», день волонтера «Серця і руки на допомогу».

Велику увагу приділяє бібліотека організації обслуговування різних груп населення. Серед них пріоритетними є ветерани Другої світової війни, афганці, воїни АТО, багатодітні сім'ї, люди похилого віку, діти-інваліди.

Для цих категорій користувачів розроблено спеціальні заходи, в яких передбачено книгоношення, складання рекомендаційних списків літератури, проведення вечорів відпочинку, літературних вечорів тощо. Наприклад, для групи ветеранів Другої світової війни оформлено експрес-виставку «Пам'ять про вас в нашій серці жива», проведено вахту пам'яті «Тих днів не стерти з пам'яті людської», годину поваги «Ми пам'ятаємо про вас, герої», зустріч поколінь «Це потрібно не мертвим, це потрібно живим», година-реквієм «І свічка плакала в скорботі», майстер-клас з виготовлення квітів «Мак – квітка миру», година вшанування воїнів-прикордонників «Їм у віках судилося безсмертя».

Сучасна бібліотека – це не лише формуляри та стенди з книжками, і навіть не сусідство комп'ютерів та наявність Інтернету. Це – повноцінний сучасний клуб за інтересами, який об'єднує книголюбів, самодіяльних поетів, тощо. Тут цікаво і тим, хто «ковтає» книжку за книжкою, і тим, кого більше приваблює активне «позалітературне» життя клубу, але непомітно для себе, вони все ж таки починають тягнутись до книжок.

Відкриття клубу за інтересом «Берегиня» - одне із свідчень активізації соціальної ролі бібліотеки, її прагнення задовольняти потреби користувачів у змістовному проведенні вільного часу. У клубі, створеному при бібліотеці, збираються люди різного віку. Члени клубу мають можливість поспілкуватися, охоче беруть участь у масових заходах (майстер-класи до Вєдикодня з виготовлення писанок та «Лялька-мотанка – оберіг своїми руками».

На майстер-класі використовувались українські традиційні техніки писанкарства гарячим воском, розповідали про різновиди ляльок-мотанок в різних регіонах України та демонстрували техніки виконання ляльки-берегині, ляльки-пеленашки, ляльки-травниці, зерновушки, веснянки.

Можна сказати, що на сьогодні Попільнянська сільська бібліотека надає не тільки можливість знайти собі книгу за інтересами та необхідністю, але й стала своєрідним центром «психологічного розвантаження», «аптекою для душі». Бібліотекар намагається лікувати втомлені душі книгою, відволікати від суворої буденності, а також організовувати різноманітні заходи з метою створення сувенірів та виробів своїми руками.

Тепло і по-сімейному затишно відчували себе гості та односельці, запрошені на вечір «Читаюча сім'я». Святково прибрана зала, звучить душевна мелодія, із теплими словами подяки звертаються до всіх присутніх ведучі свята. Зала аплодує, бо знає, що сьогодні їм буде подароване незвичайне свято. Воно зіткане із добра, щирості, поваги, ніжності та особливої зворушливості. А це - найдорожче для кожної людини. «З родини йде життя людини», «Без сім'ї немає щастя на Землі» говорить українська народна мудрість.

Велику увагу приділяє бібліотека краєзнавчій роботі. В бібліотеці створено краєзнавчий куток «Гріє хлібом і цвітом і прадідом дідом». Бібліотека взяла участь у проведенні дня села «Знов до рідної хати нас стежки ведуть».

Краєзнавча робота – ефективна форма патріотичного виховання та потенціал для інформаційної діяльності бібліотеки. У бібліотеці акумулюються матеріали краєзнавчого характеру різних видів (книги, публікації в пресі, спогади земляків, фотознімки, реферати школярів, документи органів місцевого самоврядування) Матеріали систематизовано у тематичні папки: «Історія села Попільні», «Видатні земляки», «Наші односельці – учасники Другої світової війни». Активом бібліотеки було проведено дослідження з виявлення предметів народної творчості у жителів села та проведено виставку «Село майстрів». Завідувачка бібліотеки разом з активом та членами об'єднання «Берегиня» веде пошукову роботу в напрямку «Історія моєї бібліотеки», «Історія мого села». Таким чином, бібліотека, проводячи краєзнавчу діяльність, є своєрідним містком, що єднає покоління, зберігає народну пам'ять.

Попільнянська бібліотека-філія стала базою семінару-практикуму «Публічна бібліотека як краєзнавчий інформаційний центр».

«Презентація роботи Попільнянської бібліотеки-філії, як центру відродження та збереження народної культури» - тема семінару, де завідувачка бібліотеки Л. І. Дзіневська розповіла про роботу свого закладу, а в креатив-майстерні провела майстер-клас з виготовлення ляльки-мотанки «Лялька-мотанка – щаслива доля намотана».

В бібліотеці створено виставку ділової літератури. Читачі – представники місцевого бізнесу, мають змогу ознайомитися з книгами з особистісного розвитку, сфер управління

підприємством, фінансів, менеджменту та маркетингу, Також даною літературою активно цікавляться студенти відповідних спеціальностей.

Підлітки - це група користувачів бібліотеки, яка через вікові особливості вимагає великої уваги і проявів професійної майстерності від бібліотекаря. Вони є новим типом читачів, які, з одного боку є «просунутими» технічно, але залишаються вразливими, незрілими. Тому робота з підлітками в Попільнянській сільській бібліотеці розглядається як один з найважливіших напрямів бібліотечного обслуговування.

Для підлітків організовані тематичні книжкові виставки під назвою «Вам, тинейджери» з цікавими розділами: «Молодь і закон», «Бути розумним - це круто», «Книги для тебе і про тебе», «Хіт-парад професій».

Окрім того створено тематичні інформаційні папки: «Куди піти вчитися в Житомирській області», «Обов'язки та права дітей», «Декларація прав дитини - Ніхто не має права ображати тебе», «Куди ведуть спокуси», «Подорож країнами Закону, Права та Моралі», «Комора здоров'я». Регулярно проводяться тематичні бесіди на теми небезпек тинейджерського віку. Молодь часто стає учасниками масових заходів. Наприклад,

надовго запам'яталися поетичні читання «*Ми вас запрошуємо на каву*», під час якого звучали пісні, музика, поетичні рядки, експонувалися твори мистецтва.

До розкриття одного з основних напрямків роботи бібліотеки – робота з читачами-дітьми – бібліотечний працівник села Попільні підійшла дуже відповідально. До них у бібліотекаря особливий підхід. Навчити дітей мислити, жити і працювати в суспільстві – завдання не з легких. Щоб краще розкрити ту чи іншу тему, вона використовує у своїй роботі елементи гри. Світ гри близький і доступний кожній дитині, а для Людмили Іванівни важливо прищеплювати любов до книги, до читання. Люблять відвідувати бібліотеку юні читачі, адже вони знають, що тут їх чекають не тільки цікаві книжки, а й різноманітні зустрічі, дитячі ранки, свята. Щороку проходить посвячення першокласників у читачі.

З елементами гри проводяться *бібліотечні* екскурсії для ознайомлення з книгозбірнею та з новинками літератури. Активна робота з читачами-дітьми починається вже при реєстрації з індивідуальних бесід про правила користування бібліотекою, виявлення інтересів. Книжковий фонд для дітей добре розкривають книжкові виставки «Крокуй стежкою знань до книжкових скарбів», «З книгою я відкриваю світ», «Мій край чудовий Україна».

Різноманітні форми масової роботи враховують різні вподобання читачів-дітей. Це свята «Тато, мама і я – читаюча сім'я», «Сяйте усмішки, сонцем зігріті, миру й щастя всім дітям на світі», гуморина «Свято веселих зустрічей», вечори до Дня матері «Моя люба, добра мамо, золоте серденько», Дня Незалежності України «Квітуй Україно, багата і щедра земля», конкурс дитячого малюнка «Україно, рідний край» та ін.

Зі звичаями, обрядами, історією народу та рідного краю

знайомлять дітей урок

народознавства «Різнобарвність української пісні», краєзнавчі

читання «Краю мій, тут я живу», народознавча гра «Квіти в

українському віночку», народознавчі посиденьки «Свято

української писанки».

Велика увага приділяється популяризації літератури з охорони природи. Проведено екологічну годину «Чорнобильська трагедія – одвічний слід на Землі», урок здоров'я «Лікує природа», година спілкування «Збережемо землю для нащадків».

Щороку бібліотека бере участь у проведенні Тижня дитячого читання. Під час проведення останнього Тижня юні читачі здійснили подорож за сторінками книги Г. Бойка «Вірші, скороговки, загадки», взяли участь у казковому калейдоскопі «З улюбленими казками у світ дитини», відвідали родинний вогник «Читаюча сім'я». Неодноразово бібліотека брала участь у районному конкурсі «Книгоманія», який проводився в центральній дитячій бібліотеці.

В бібліотеці постійно діє виставка hand-made виробів: іграшки, декор, картини, малюнки, прикраси, які зроблені із різних матеріалів в найрізноманітніших техніках, і подаровані бібліотеці її друзями, читачами та волонтерами. Частина виробів була зроблена руками бібліотекаря. Така виставка стимулює відвідувачів до творчості та креативу.

У теплу пору року Попільнянська сільська бібліотека активно працює в форматі «БІБЛІОТЕКА ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ». Насичена програма включає голосні читання, вікторини, квести, конкурси та ігри за мотивами казок

Аурою доброзичливості, добра і душевного тепла оточені відвідувачі Попільнянської бібліотеки-філії. А нагорода за відданість бібліотечній справі, за натхненну працю - заслужений авторитет сільського бібліотекаря Людмили Іванівни Дзіневської серед жителів села. За успішну роботу бібліотека була неодноразово нагороджена почесними грамотами та дипломами. А в 2010 році рішенням Управління культури і туризму Житомирської обласної державної адміністрації Попільнянську сільську бібліотеку було визнано переможцем в номінації «Краща сільська бібліотека».

Отже, Попільнянська бібліотека-філія за підтримки користувачів продовжує відстоювати право бібліотеки на життя, доводячи щоденною працею їх важливість і необхідність для села. В складному соціально-політичному середовищі бібліотека залишається острівцем, де панує атмосфера доброзичливості та розуміння: тут вислухають, дадуть корисну пораду, не нав'язуючи свої думки, розрадіють, навчать розуму, проведуть майстер-клас, запросять до клубу, подарують найважливіше – радість людського спілкування.

Бажаєте відпочити, стати більш обізнаним, корисно та цікаво провести час?
Завітай до нас! Читати – модно! Читати – престижно! Читайте з нами!

Для мене книга – світло дня,
 Для мене книга – зорі очі,
 Моя сім'я, моя рідня,
 Мій розум, серце моє, очі.
 Без книги я не проживу
 Вже, як без вирію лелека.
 Я і крізь вічність оживу
 В отім святім – бібліотека...

Петро Гоць

Друзі-волонтери які дарували книги бібліотеці